

Obnova parku na Mírovém náměstí

zapojení veřejnosti do přípravy projektu

dodavatel:

MAKAI atelier, s.r.o.

Náměstí Míru 10, Plzeň 301 00
IČO 05693888

zastupuje: Mgr. Ida Kaiserová, PhD.

kontakt: 723 242 196, ida.kaiserova@makai-atelier.cz

objednatel:

Město Hodonín

Městský úřad Hodonín,
Národní třída 373/25, Hodonín

Platforma pro veřejný prostor

*Jsme odborníci z oblasti sociologie, urbanismu, architektury,
krajinářské tvorby, umění a pedagogiky.*

Vycházíme z porozumění potřeb zadavatele, lokálních aktérů i místa samotného. Navrhujeme a realizujeme optimální mezioborová řešení v oblasti plánování a rozvoje měst, revitalizace veřejných prostranství a spolupráce s veřejností.

Pomáháme městům, občanům a investorům.

zpracovali:

Mgr. Ida Kaiserová, PhD., Mgr. Petr Matoušek,
Ing. arch. Eva Kujátová, Ing. Karla Kupilíková

datum:

listopad 2020

o zapojení veřejnosti do přípravy projektu

Obnova parku na Mírovém náměstí – příprava projektu

Zapojení veřejnosti do přípravy projektu vycházelo z několika dopředu navržených a na sebe vzájemně navazujících postupů.

shrnutí postupu:

První aktivitou, která byla realizována, je **vstupní analýza**.

Vstupní analýza slouží k porozumění dominantním sociálním vazbám, které spoluurčují chování a potřeby obyvatel v daném prostoru. Analýza byla provedena ve dnech 22. 8. - 25. 8. 2020 Zpráva z analýzy je přílohou tohoto dokumentu č. 1. Vstupní analýza.

Druhou realizovanou aktivitou bylo zářijové **veřejné projednávání** záměru obnovy parku, které proběhlo dne 16. 9. 2020.

Samotnému projednání předcházela dne 15. 9. 2020 přípravná schůzka s představiteli města. Na této schůzce byla představena předpokládaná témata, o nichž budou obyvatelé chtít debatovat. Bylo artikulováno doporučení připravit se na případné dotazy týkající se především ceny, harmonogramu, etnického soužití a bezpečnosti. V odpoledních hodinách proběhlo jednání zastupitelstva města, na kterém byl záměr projektu představen. Zastupitelstvo jej vzalo na vědomí.

Veřejné projednávání se uskutečnilo v rámci akce **Mírové náměstí žije!** přímo v parku dne 16. 9. 2020. Na místě byl připraven kulturní a volnočasový program pro veřejnost a také několik zapojovacích aktivit: konkrétně sběr podnětů do mentální mapy (přílohy č. 2. Mentální mapa) a nalepovacích lístků se vzkazy o tom, jaký by měl park být.

Samotné veřejné projednání začalo v 17:00 hodin odpoledne, tedy po dvou hodinách volného programu. Na místě bylo zhruba 60 lidí. Po ukončení veřejného projednání se konala schůzka ke zpětnému hodnocení této aktivity.

Na základě vstupní analýzy bylo identifikováno silné téma **institucí**, které se v bezprostředním okolí parku vyskytují. Oslovili jsme proto školu s prosbou o spolupráci. Základní škola na Mírovém náměstí nám několikanásobně vyšla vstříc a do projektu se zapojila. V den veřejného projednávání (15. 9. 2020) se ve škole uskutečnily dvě aktivity - tou první bylo jednání žákovského parlamentu o parku, jeho vnímání a možnostech, jak ho zlepšit. Žáci – členové parlamentu spolu se svými spolužáky a dětmi z nižších tříd zpracují širší pole podnětů do uceleného materiálu, který tým získá v říjnu. Druhou aktivitou ve škole byla přednáška pro 8.B o obnově městských parků na příkladu obnovy Jiráskových sadů v Litoměřicích. Třetí, dlouhodobější aktivitou, která byla domluvena již v srpnu, je paměťový projekt dětí zaměřený na historii a vzpomínky lidí na park.

Dne 24. 9. 2020 proběhla společná schůzka města a zástupců dotčených institucí. Jejím obsahem diskuse o možných společných zájmech při realizaci projektu. Debaty se účastnil také ředitel městské policie a bylo díky tomu možné otevřít také problematiku bezpečnosti a etnického napětí.

Od srpna do listopadu probíhala ve městě také **anketa** o potřebách obyvatel stran parku na Mírovém náměstí. Její výsledky jsou shrnuty v příloze č. 3. Anketa.

přílohy:

1. Vstupní analýza
2. Mentální mapa
3. Anketa

○ P1. vstupní analýza

Obnova parku na Mírovém náměstí – příprava projektu

Vstupní analýza je součástí projektu přípravy a vyhlášení architektonické soutěže na rekonstrukci parku na Mírovém náměstí v Hodoníně, který zpracovává multidisciplinární tým architektů a sociologů MAKAI-atelier, s.r.o. Projekt má několik dílčích oblastí:

dílčí oblasti projektu:

- provázíme městský úřad Hodonín přípravou zadání architektonické soutěže;
- zpracováváme vstupní sociologickou analýzu místa (pozorování, rozhovory, anketa);
- připravujeme podklady a itinerář participace – zapojení institucí a veřejnosti do projektu;
- pracujeme s neuralgickými body, které byly zjištěny v rámci vstupní analýzy (např. napětí mezi klidem a ruchem, otázky využití parku organizacemi a jednotlivci, otázky ne/bezpečnosti...), navrhujeme možnosti řešení a projednávání;
- pracujeme s klíčovými organizacemi v místě (setkání organizací, sběr požadavků, pozvání na veřejné projednávání);
- pracujeme s veřejným míněním – veřejné projednávání, informace veřejnosti a práce s negativním obrazem parku, místa.

Předkládaný text je výsledkem šetření, které proběhlo v srpnu roku 2020 ve městě Hodonín a je pracovní verzí sociologické analýzy.

Šetření se týkalo sociálních vazeb, které jsou relevantní pro prostor parku na Mírovém náměstí a jeho okolí. Výsledky šetření shrnuté ve vstupní analýze se stanou podkladem pro další postup v zapojení veřejnosti do přípravy zadání pro architektonickou soutěž a budou také součástí závěrečných dokumentů projektu (soutěžní podklad).

postup analýzy:

metody sběru dat

Metody použité k získávání dat pro vstupní analýzu, představují základní metody kvalitativního přístupu v sociologii a jí příbuzných oborech. Především jde o **pozorování**, **rozhovory** a **analýzy** dokumentů.

- **Pozorování**

Pozorování je standardním postupem sociologie, umožňuje sledovat neverbální projevy nějakého jednání, jeho kontext, včetně fyzického prostoru, ve kterém se odehrává atd.

Předmětem našeho pozorování byla především místa zásahů, interakce mezi lidmi, ale i jednání institucí. Výsledky pozorování jsou zaznamenávány výzkumníkem ve formě poznámek, které se stávají součástí výsledné analýzy.

- **Rozhovory**

Základní metodou, kterou jsme v tomto výzkumném šetření používali, byly polostrukturované rozhovory. Tyto rozhovory byly vedeny individuálně. Jejich podstatou je rozhovor s otevřenými otázkami, které jsou zčásti předem připravené, zčásti vznikají jako reakce na předchozí odpovědi a témata, která byla v rozhovoru otevřena. Výzkumník má během polostrukturovaného rozhovoru jakýsi základní plán možných souvislostí zkoumaného tématu. Snaží se postupně dostat ke všem těmto souvislostem. Může se stát, že obsah rozhovoru nastolí jiná, dosud nepojmenovaná témata. Zde záleží na výzkumné citlivosti sociologa, zda se bude snažit tato nová témata více prozkoumat, či nikoli. Během rozhovoru jsme si zapisovali poznámky, které slouží jako podklady pro další analýzu. Součástí analýzy se stávají citace doslovných úryvků zaznamenaných v běžné, často hovorové podobě jazyka. Umožňují autorovi účinným způsobem přenášet do odborných textů perspektivu aktérů. Pro čtenáře často nezvyklý kontakt s nespisovnou češtinou je pevnou součástí kvalitativně orientovaného sociálněvědního výzkumu.

- **Analýza dokumentů**

Dokumenty, které se stávají předmětem analýzy lze rozdělit do tří okruhů. Prvním je odborná literatura. Především texty z oblasti architektury, veřejné politiky, sociální problematiky a sociologie. Druhým okruhem jsou koncepční a projektové materiály veřejné správy, jednotlivých organizací, webové stránky apod. Třetím okruhem jsou místní i celostátní média, a jejich zprávy o skutečnostech relevantních pro naši problematiku.

Na základě znalostí, které jsme získali ještě před samotným šetřením – od představitelů města, z tisku apod. jsme sestavili plán a osnovu rozhovorů (seznam institucí) a míst, které jsme chtěli navštívit.

V terénu jsme uskutečnili sedm polostrukturovaných rozhovorů s představiteli oslovených institucí.

Uskutečnili jsme také jeden skupinový rozhovor s učitelkami a učitelem ze základní školy. Vedle toho jsme měli možnost hovořit o parku se strážníky městské policie a několika běžnými obyvateli, které jsme potkali v okolí parku nebo na jiných místech Hodonína. Rozhovory jsme si na místě zapisovali, zápisky jsou pak podkladem pro analýzu. V září jsme ještě doplnili rozhovor na sociálním odboru městského úřadu.

Na místě jsme strávili cca 12 hodin čistého času přímým pozorováním toho, co se děje v parku nebo jeho bezprostředním okolí.

Analýza dokumentů zahrnuje dokumenty města, např. Koncepti bytové politiky, statistiku městské policie, denní tisk a také dopis, který před několika lety přišel zastupitelům od obyvatele ze sousedství parku.

analýza

Samotná analýza je pak výsledkem systematického zkoumání sebraných dat. Již během šetření jsme identifikovali několik témat relevantních pro zkoumané území, která rozvíjíme a předkládáme jako výsledek analýzy. V některých případech je o takových tématech možné mluvit jako o tzv. neuralgických bodech – neboli často problémových momentech soužití v dané části města. Tyto neuralgické body by měly být postupně plánovitě ošetřeny - např. nastavením odlišného postupu města, zlepšením komunikace s veřejností, odlišným způsobem financování nějaké kapitoly atp. – tak, aby se vztahy v daném místě (nebo vztažené k danému problému) mohly vylepšit.

popis zkoumaného prostoru

Park o rozloze necelých 2 ha nacházející se na Mírovém náměstí v Hodoníně byl založen ve 30. letech 20. století jako součást veřejného prostranství vzniklého před novostavbou školy postavené v roce 1931. Oproti dnešnímu uspořádání, vedly skrze park dvě komunikace – Pravoslava Veselého a Muchova. Dle dochovaných fotografií a výpovědí pamětníků lze uvést, že v parku bývaly pergoly, květinová výsadba a vodní prvek. V současnosti jsou zde vzrostlé stromy, malé dětské hřiště s několika herními prvky uprostřed (na místě přepažení ulice P. Veselého) a soustava chodníků a laviček. Po obvodu uvnitř parku jsou vysazeny vzrostlé keře. Park působí zanedbaným dojmem, zejména díky stavu chodníků a herních prvků na hřišti.

Uprostřed severní strany na park těsně přiléhá areál základní školy, která tvoří dominantu celého prostoru. Za budovou základní školy se nachází Střední průmyslová škola stavební, jejíž vchod je

park na Mírovém náměstí, Hodonín, zdroj: mapy.cz

vyústěn do ulice Brandlovy. Na východním okraji naléhá na park budova a zahrada dětského domova. Dále za ním, v ulici Jarošova je umístěn ústav sociální péče pro lidi s mentálním postižením Domov Jarošáček. Po obvodech dalších stran se nachází patrová zástavba rodinných domů, s několika výjimkami menších domů činžovních.

V bezprostřední blízkosti parku v ulici Pravoslava Veselého je umístěna také mateřská škola Mozaika a komunitní centrum Křesťanského společenství.

Prostorem, který je s územím významně provázán, je dvojice bytových domů v nedaleké ulici Janáčkova a Pravoslava Veselého. V obou domech jsou obecní byty, do nichž městský úřad v průběhu uplynulých dekád sestěhoval sociálně slabé rodiny z celého města.

pověst – mentální obraz parku

“Pověst”, kterou má park dle mínění několika dotazovaných obyvatel, není příliš lichotivá. Zásadní charakteristiky, které parku přisuzují, jsou dvě:

- je to “cigánský” park
- nikdo tam nechodí

Obě, na sebe postupně navázané charakteristiky, tak mohou navozovat dojem, že park je zanedbané, opuštěné (a nebezpečné) místo, do kterého spořádání občané nechodí.

Pověst či mentální obraz parku v rozhovorech s obyvateli Hodonína je důležitou výpovědí o prostoru. Tato výpověď nemusí nutně odpovídat realitě, vychází spíše z přenesených informací a dezinformací, které o prostoru v městě panují. Tyto výpovědi jsou nicméně důležitým podkladem pro práci s veřejností či institucemi, protože obsahují témata, která se objeví ve veřejných diskuzích. Je třeba jim věnovat pozornost a také se na ně adekvátně připravit.

Během našeho čtyřdenního srpnového pobytu jsme se zajímali především o to, nakolik je pověst, která park provází, založená na skutečnosti a jakým způsobem se případně dá dosáhnout sociální změny ve smyslu zlepšení této pověsti a získání obyvatel pro projekt obnovy parku.

Předkládaná analýza představuje nejprve výsledky našeho pozorování a dále rozhovorů uskutečněných v rámci našeho šetření.

výsledky pozorování – užívání parku

Tato část textu je založena na pozorování dění v parku. V parku se během našich návštěv neodehrávalo nic dramatického, zápisky tak obsahují popisy drobných výjevů a interakcí mezi jednotlivými návštěvníky. V kapitole bude uveden poměrně rozsáhlý úryvek z terénních poznámek. Slouží k ilustraci toho, jak se během dne přelévá drobné dění z jedné scény do druhé. Aniž by se odehrávalo něco, co přesáhne běžnou přijatelnou mez užívání veřejného prostoru.

- *sobota 22. 8. 2020*
Do města jsme přijeli kolem poledne, do parku došli po jedné. Bylo hodně horko, nad 30 stupňů. Město i park působí hodně rozpáleně. V parku byla jedna skupina cca 7 výrostků, kteří obsadili jednu lavičku – na jižní straně uprostřed, nalevo od dětského hřiště. Něco tam popíjeli, postávali a posedávali. Možná i nějaký fet, nejsme dost blízko. Parkem projela starší paní na kole, vezla si dvě tašky. Možná tam byl ještě někdo se psem, ale působilo to dost mrtvě. Na hřišti si nikdo nehrál.
- *Obešli jsme park a podívali se na bytovky v Janáčkově a Pravoslava Veselého. Na dvoře ve vnitrobloku seděla jedna nebo dvě starší ženy.*
- *Další návštěvu jsme uskutečnili po osmé večer – již se setmělo. Nad městem se mezitím přehnala bouřka a silný déšť. V parku na severním okraji vpravo seděli dva mladí muži – určitě*

jim bylo přes dvacet, měli mohutná těla. Později se k nim připojil někdo další. Přišlo také několik pejskařů.

- Zhruba v devět jsme opustili park a stavili se v hospodě na rohu parku a Havlíčkovy ulice. Obsazeny byly dva stoly – dobře vypadající muži 30 – 40. Servírka byla usměvavá, hospoda měla velmi staré a dobře udržované dřevěné obložení. Spolu s dalšími vjemy z dnešního dne působila celá městská čtvrť jako zabydlené, v podstatě udržované místo.
- Ne 23. 8.2020
Dnes nebylo tak úporné horko, jenom asi okolo 26 stupňů. A výjevy v parku byly zcela odlišné. Všechny dětské prvky na hřišti byly obsazeny dětmi nejrozumnějšího věku, převážně tmavší kůže. Na lavičce na jižním okraji seděl pár asi šestnácti či sedmnácti letých Romů – chlapec a dívka, kteří později odešli dále od hřiště na jinou lavičku v parku, něco si povídali. Na lavičce, která je ve směru ulice P. Veselého, nejbližší k hřišti, seděla skupinka – pár s kočárkem a cca 3 výrostci. Postávali a posedávali střídavě u lavičky. Byla tam dívka a kopala si s chlapcem. Na samotném hřišti byla skupinka zhruba sedmi sedmiletých chlapců, kteří si hráli na houpačkách a prolézačkách. Později si půjčili od dívky míč a začali hrát na plácku na hřišti fotbal. Byly tam také malé holčičky – asi dvě a měly tam možná rodiče. Celá scéna působila naprosto klidně a pokojně - můj postřeh je, že za našeho dětství (cca pře 40 lety) takto trávily volný čas všechny děti, dnes je to příznakem sociálního problému – věkově smíchaná skupina, “staří” s kočárkem, puhoši a malé děti pohromadě atd. Celá skupina působila velmi “disciplinovaně”, zvláště když začali hrát ten fotbal...
- Romske děti na skluzavce a skáčou na druhou stranu do matrace salta. Prochází rodina s dítětem – muž, dítě, maminka s kočárkem. Dítě jde ke skluzavce. Rodiče jej následují, dítě prostě jde ke skluzavce a nepřemýšlí o tom, kdo tam je. Tatínek jej hlídá, ale Romáci jej pustí na skluzavku, nechají jej lézt na ní bez problémů, uhnou, kdy je potřeba, potom přestávají skákat salta a odchází opodál. Menší romské děti dál blbnou na skluzavce s bílou malou dívkou a tatínek povoluje v pozornosti...
- 19:00 - Scéna se opět proměnila. U dětského hřiště stál mladý bílý pár s kočárkem a na hřišti si hrál jejich cca tříletý chlapeček. Na jedné lavičce seděla žena s kočárkem, Romka. Později přibyli dva asi osmiletí bílí kluci na koloběžkách. Houkali se na houpačkách a v rohu hřiště se starší paní – jejich doprovod, bavila s nějakou svou kamarádkou. V parku mezi stromy si muž hrál se svým vlčákem. Odešel bílý pár s miminkem a hošíkem, a na hřišti byla malá dvouletá holčička, která si tam hrála se svými rodiči – Romové. Kluci na koloběžkách odešli i s babičkou a po nich i romský pár s holčičkou a kočárkem (byla v něm taška). Podél naší lavičky přicházeli na hřiště další nové návštěvnice. 4 trochu při těle cca šestnáctileté Romky, s muzikou na plný koule. Posadily se na houpačky, pouštěly muziku, popíjely, pokuřovaly a hrály nějakou konverzační hru. V parku krom nich prošlo několik pejskařů. Začali strašně kousat komáři, a tak jsme se rozhodli odejít.
- V ulici Pravoslava Veselého, kudy odcházíme, se směrem k parku pohybuje skupina cca deseti blondatých osmnáctek, vypadají jak maturantky z gymnázia, nesou lahve s friscem (?) – vypadá to, že míří někam na mejdan – další dámská jízda – ta černá na houpačkách v parku, ta bílá asi někde v domku se zahradou...

(Terénní poznámky, 22. 8. - 23. 8. 2020)

Shrnutí:

Citované části terénních poznámek popisují dění v parku během dvou prázdninových víkendových dnů. Zátěž na užívání parku asi není typická – děti jsou ještě na prázdninách, v jednom ze dnů bylo velké teplo. Lidé a jejich aktivity v parku, které jsme mohli v těchto dnech pozorovat, nijak nevybočují z toho, co je vnímáno jako přijatelné chování. Ve dne jsou tam děti a jejich doprovod na hřišti, navečer dospívající a dospělí na lavičkách. Stále během celé doby pejskaři a psi.

V řadě krátkých rozhovorů jsme byli upozorňováni na to, že v parku dochází ke konfliktům, užívání návykových látek, někdo byl i napaden a děti ve škole nám později řekly, že se v parku někdy bojí chodit kvůli bezdomovcům i během dne.

Naše pozorování rozhodně není možné použít jako důkaz proti těmto upozorněním. Bezesporu v jiné dny a hodiny se v parku může stát něco nepříjemného. To, co jsme však mohli vidět, svědčí o tom, že po významnou část dne se v parku odehrávají běžné, do parku “náležející” aktivity. A tyto aktivity lze těžko označit za příliš etnický “segregované”. Děti používají stejné hrací prvky, střídají se na nich, “mísí se” a jejich rodiče, prarodiče nebo starší sourozenci tomu bez výrazné ostražitosti přihlížejí.

rozhovory – instituce a jejich potřeby

Vzhledem k významnému postavení řady vzdělávacích a výchovných institucí, které se v okolí parku nacházejí, jsme se snažili o jejich oslovení a zapojení do projektu. Naším základním dotazem v rozhovoru o obnově parku byla otázka, zda do parku se svými “klienty” chodí a zda by si přáli uskutečnit v něm nějakou změnu. Snažili jsme se tak získat představu o tom, zda instituce stejně jako běžní jednotlivci v okolí, považují park za “nečistý”, nevhodný k pobytu. A také nakolik je pro ně vážný latentně přítomný etnický konflikt v území.

Ukázalo se, že všichni (vyjma průmyslovky) o parku uvažují jako o reálné součásti svého životního a pracovního prostoru. Park využívají v podstatě denně (ZŠ a MŠ), nebo méně často, ale o jeho možném využití mají poměrně jasnou představu (dětský domov). Níže zde postupně shrnujeme vyslovené potřeby a představy o zlepšení, tak jak je vyslovili představitelé jednotlivých institucí.

Základní škola

Park slouží jako náhrada školního hřiště. Pozemky, které patří ke škole, neumožňují vystavět ovál pro běhání. Škola má památkově chráněný plot, velmi prostupný, postavený v dobách, kdy byla jako významná vnímána reprezentativní funkce veřejného prostoru. Nebylo třeba jej “zabezpečovat” před někým, kdo jeho otevřenosti zneužívá. Kvůli prostupnosti plotu tak škola nemůže aspirovat na finance ze státních grantů a vystavět potřebné zázemí pro sport. Není schopna takovou investici v budoucnosti adekvátně zabezpečit.

Park využívá v hodinách tělesné výchovy, především k běhu. Děti sem chodí i malovat v hodinách výtvarné výchovy. Dále sem občas chodí družina a velký zájem o pobyt v parku má také vyučující nultého ročníku, který chodí na denní vycházky.

Střední průmyslová škola stavební

Park využívají pro geodetická cvičení a pro společné fotografování.

Mateřská škola

I mateřská škola využívá park jako náhradu vlastní zahrady. Ta u budovy školky je, ale trpí častým podmačením. Nejdostupnějším prostorem pro každodenní pobyt venku je tak přilehlý park. Probíhá zde hra na hřišti, běhání, enviromentální výchova apod.

Dětský domov

Přes park chodí děti denně do základní školy. V minulosti, kdy ještě nebyly tak zdevastované povrchy cest, sloužil jako místo, kde se malé děti učily jezdit na tříkolce.

Komunitní centrum

Park je příjemná součást bezprostředního okolí centra. Jeho vedoucí nemá vůči němu nijak specifikované potřeby.

Druhá problematická charakteristika parku, kterou vyslovovali obyvatelé města, vypovídá o latentním (více či méně) etnickém konfliktu v této čtvrti a jeho veřejném prostoru. Řada obyvatel Hodonína se domnívá, že do parku si chodí hrát či provádět jiné aktivity pouze Romové. Výstižně lze tuto představu ilustrovat citací z dopisu nespokojených obyvatel, který byl zaslán vedení města v roce 2017:

“A pak přijde vedení města a chce revitalizovat park a my zde žijící se ptáme pro koho? Pro nepřizpůsobivé vandaly, kteří si v podstatě uzurpovaly celý park a stále ho ničí? (..) Jakkoliv může vyznít vše výše uvedené rasisticky a zaměřené jen na zástupce jednoho etnika, ale bohužel, týká se to v drtivé většině jen Romů - nikdo jiný park a tuto lokalitu fakticky neznechodňuje, nedevastuje, neobtěžuje občany hlukem, agresivním chováním a v neposlední řadě i násilnou kriminalitou.. “

Reakce obyvatel města na článek v HL, dostupné na:

[https://www.hodonin.eu/vismo/dokumenty2.asp?id_org=4041&id=1090242&n=park-quot-mirove-namesti-quot-vyhodnoceni-ankety-k-revitalizaci-parku&p1=84272\)](https://www.hodonin.eu/vismo/dokumenty2.asp?id_org=4041&id=1090242&n=park-quot-mirove-namesti-quot-vyhodnoceni-ankety-k-revitalizaci-parku&p1=84272)

Narozdíl od běžných jednotlivců, kteří vyslovovali (a v anketě či při veřejném projednávání patrně ještě budou vyslovovat) jinými slovy totéž, co citovaný dopis, představitelé institucí měli na problém etnicity a parku názor odlišný. Především byl více strukturovaný.

Tedy ve smyslu, ano v parku si hrají romské děti a výrostci, ale nejenom ony, jsou tam i jiní apod. Jak se dá jejich tolerance vysvětlit? Vysvětlení bude patrně velmi jednoduché – všechny oslovené instituce mají mezi svými žáky, dětmi, klienty také Romy a jejich zkušenost s nimi je rozmanitá a velmi věcná.

Níže zde shrneme výpovědi jednotlivých institucí stran etnického napětí – ať už se jedná přímo o park nebo o jejich vlastní instituci.

Základní škola

Dochází sem také romské děti. Škola, pokud je to třeba, pracuje s nimi stejně jako s řadou jiných dětí se specifickými vzdělávacími potřebami. Do školy chodí také děti z dětského domova. Škola má malý počet dětí ve třídách (15 – 20), přípravný ročník, jejich zkušenost je mnohaletá.

Mateřská škola

Jsou zde romské děti, děti cizinců, děti z azylového domu... Nemají potřebu zdůrazňovat etnicitu jako zdroj problémů.

Dětský domov

Žijí zde romské děti, vodí si na návštěvu kamarády ze školy, mezi nimi třeba také romské děti. Pokud je problém, domov ho řeší okamžitě. Dlouhodobé napětí ve smyslu Romové vs bílí nepociťují.

Komunitní centrum

Centrum, které slouží jako zázemí sboru Křesťanského společenství (což je malá charismatická protestantská církev), sídlí v budově bývalé školky. V přímém sousedství MŠ Mozaika. Město jim objekt zapůjčilo v minulém roce na základě záměru, který předložil pastor sboru. Obsahem tohoto záměru bylo zřízení multifunkčního komunitního centra pro děti a jejich rodiny žijící v bezprostředním okolí. Vedle prostor pro náboženský život sboru se zde nachází také prostory pro nejrůznější volnočasové aktivity dětí – dílny, hudebna, herna, učebna... Komunitní centrum zde není příliš dlouhou dobu a jeho “rozjezd” významně poznamenala jarní karanténa, ale z našeho pozorování vyplývá, že už takto slouží jako autonomní nízkoprahové centrum (a jakási indoorová obdoba života v parku).

Shrnutí:

Představitelé oslovených institucí velmi podobně popisovali, že park na Mírovém náměstí využívají denně pro potřeby svých žáků či klientů. Jeho obnovu vítají a mají poměrně jasné představy o tom, jak by se park měl změnit, aby jejich potřebám vyhovoval ještě lépe.

Nezlehčují důsledky napětí, které kolem parku panuje ve spojitosti s častým pobytem romských dětí v něm. Mají však řadu přímých zkušeností s romskými obyvateli této městské části a jejich postoje jsou narozdíl od běžných obyvatel Hodonína (stejně jako většiny Čechů) realistické či pragmatické. Lze je shrnout titulem knihy předního českého psychologa Pavla Říčana věnované soužití Čechů a Romů: **S Romy budeme žít, jde o to jak.**¹ Tedy to, že vztah s Romy bude vždy výsledkem vzájemné interakce.

¹ Říčan, P. (2000): S Romy budeme žít, jde o to jak, Portál, Praha.

bytová politika města

“ - No kdo, cigáni, vždyť tomu neříkáme jinak, než cigánský park - oni to chtějí nějak vylepšit, ale to budou dělat jenom pro ně...”

Když jsem měla děcka malé, tak jsme tam s nimi chodila, ale teď už tam nejdu. ”

Ptám se – a odkud jsou, z těch bytovek tam v Janáčkové?

“ - No, jistě, oni tam ty jejich bachyně staré sedí venku mezi těma barákama a říkají jim, děcka nevěte nám tady, děte do parku... ale to jsou teď ty mladí, ti staří, já je znám, ti takoví nebyli, ti se přizpůsobili, ale už umřeli nebo se odstěhovali a toto jsou jiní, prý jsou ze severních Čech...”

(terénní zápisky, rozhovor s majitelkou domu v okolí parku)

Samotná lokalita parku funguje jako spojená nádoba s vnitroblokem domů v ulicích Janáčkova a Pravoslava Veselého. V těchto domech se nacházejí obecní byty, mezi nimi je 38 sociálních bytů. V devadesátých letech proběhla v Hodoníně privatizace bytového fondu, městu zůstalo cca 10% původního objemu bytů. (3842 bytů v majetku města, došlo k privatizaci - 3470 z nich, 375 bytů zůstalo v městském fondu). Významný podíl těchto městem vlastněných bytů se nachází právě ve dvojici domů v ulicích Janáčkova a Pravoslava Veselého. Dlouhodobá koncentrace sociálně slabých rodin v dané čtvrti působí problémy.

Zmiňovaný vnitroblok byl v minulosti upraven a vybaven na základě projektu sociálního odboru z roku 2013-14. (viz leták příloha).

Je zde vzrostlá zeleň, sušáky na prádlo a malé dětské hřiště. Místo je mírně zanedbané, z rozhovoru na sociálním odboru však vyplynulo, že zde během podzimu dojde ve spolupráci s odborem investic k výraznější každoroční údržbě – údržbě zeleně a opravě laviček a herních prvků na hřišti. Prostor by evidentně mohl sloužit jako “odlehčení” parku na Mírovém náměstí.

K projednání zastupitelstvem je připravena také nová koncepce bytové politiky. Ta obsahuje pravidla pro přidělování sociálních bytů a jejich rozmístění ve městě. ²

Úvodní citace obsahuje také zmínku o “nových Romech ze severu Čech”. Může se jednat o generalizovanou, médii vytvořenou představu hrozby severních nájezdníků, kteří mohou přibýt do jakéhokoli českého či moravského městečka. Tak se k tomuto výroku vyjadřovala ředitelka školy, pracovník komunitního centra nebo představitel města.

---

² Koncepce byla schválena na jednání zastupitelstva města den 15. 9. 2020

Od sociální pracovnice jsme se však dozvěděli, že na jiném hodonínském sídlišti dochází ke skupování a pronajímání bytů velkým rodinným skupinám Romů, kteří ve městě nemají žádné své příbuzné. Později v září jsme podobné informace zjistili také o domech v okolí Mírového náměstí.

Shrnutí:

Etnické napětí v parku je způsobeno přítomností romských obyvatel obecních bytů v nedaleké zástavbě. Čtvrť, skládající se převážně z malých rodinných domů, kde mohou žít lidé po generace, se cítí jejich přítomností ohrožena. Je to neobvyklý prvek v prostoru, který je velmi jasně strukturován na veřejný a soukromý. Tyto hranice jsou nastaveny po mnoho dekad a určují i pravidla pro využívání větších veřejných prostranství (parku).

K napětí přispěla také letitá bytová politika města, které problémové nájemníky soustřeďovalo do dvou konkrétních domů. Město se v současnosti snaží problém koncepčně řešit. Jeho součástí by měla být také promyšlená revitalizace (včetně zapojení obyvatel domů) příslušného vnitrobloku. Ve městě existují zmínky o tom, že se zde začíná objevovat fenomén “obchodu s chudobou”. Se kterým patrně městský úřad nemá mnoho zkušeností. Pozornost by proto měla být upřena na monitoring situace.

bezpečnost parku

“ a zavolám i policajty a sanitka ta sem jezdí každou chvíli...”

(terénní zápisky)

Další charakteristikou pověsti parku je, že je zde ve zvýšené míře páchána trestná činnost.

Opodstatněnost této představy lze ilustrovat (a vyvrátit) statistikou, kterou nám poskytla městská policie:

Statistiky Policie ČR počet přestupků a trestných činů

ulice	přestupek 2017/2018/2019	trestný čin 2017/2018/2019
Mírové náměstí	1/5/3	0/2/2
ulice Janáčkova	7/7/5	7/2/5
ulice Pr. Veselého	6/7/2	5/4/2

Statistiky Městské policie Hodonín – počet výjezdů do lokality a počet přestupků

ulice	výjezd/přestupek 2017	výjezd/přestup ek 2018	výjezd/přestupek 2019
park Mírové náměstí	19/9	24/5	28/4
ulice Janáčkova	33/3	41/2	23/2
ulice Pr. Veselého	29/2	15/0	16/1

Specifická situace parku na Mírovém náměstí je ovlivněna přestupky z oblasti veřejného pořádku spočívající např. ve volném pobíhání psů po parku bez vodítka, jízda cyklistů v parku po chodníku, konzumace alkoholu na veřejnosti na místech, kde je to obecně závaznou vyhláškou zakázáno apod. Jsou to však přestupky, které dokážou asistenti prevence kriminality svou činností ovlivnit, a proto jsou v přehledu uvedeny. V této lokalitě je sice stoupající

tendence oznámení a následných výjezdů, počet přestupků však neustále klesá. Přičítáme to skutečnosti, že lidé si zvykli na činnost asistenta prevence kriminality a oznamují i věci, které přestupky nejsou, ale pouze je znepokojují.

Trestné činy v této lokalitě jsou v drtivé většině majetkového charakteru. Jednalo se dva případy vloupání do sklepů, v jednom případě do domu. Další případy se týkaly krádeže nebo poškození cizí věci. Raritním trestným činem byl trestný čin pomluvy, který se udál prostřednictvím facebooku. Nemusí tedy nutně souviset s touto lokalitou, z které pochází pravděpodobně pachatel tohoto činu.

Celkový vývoj kriminality v lokalitě je z hlediska těchto ukazatelů stabilní. Většinou došlo v loňském roce k poklesu zaznamenaných skutků.

(Městská policie Hodonín, září 2020)

Shrnutí:

Bezpečnost v parku a jeho okolí je co do počtu spáchaných přestupků a trestných činů patrně srovnatelná se zbytkem města. Vyšší je počet oznámení obyvatel a následných výjezdů. Policie pozitivně zmiňuje také práci asistenta kriminality, ve městě působí dva. Náplní jejich práce je obcházení problematických veřejných míst, komunikace s lidmi venku, pomoc městské policii.

údržba a zanedbanost

Park na Mírovém náměstí, trpí celkovou mnohaletou zanedbaností. Kopíruje společenskou situaci na mnoha dalších místech v České republice, kdy veřejné parky ve městech zažily poslední větší investice v 70. letech 20. století.

Ani v okolí parku nejsou veřejné prostory zcela “na jedničku” - viz třeba stav chodníků v celé čtvrti. Příčina bude podobná – mnohaletá nedostatečná údržba veřejných prostor (což nelze vztáhnout na celé město).

Veřejnost často spojuje degradaci parku s přítomností “nesprávných” lidí. Skutečnost je však složitější. Postupné snižování (nebo vynechávání) investic do veřejných prostorů činí postupně tyto vybydlenějšími a vzniká tak jakási sociální periferie. Chodí sem ti, kteří jinam nemohou...

závěrečná doporučení:

zapojit instituce jako nositele úspěšné proměny parku

- nastavit participaci institucí při práci s veřejným prostorem jako standard (jde o jejich setkávání, vzájemné naslouchání a sladování institucionálních a dalších pravidel a postupů), mají specifické potřeby a když se park povede, mají i vyšší schopnost udržitelnosti
- zatáhnout je do komunikační strategie - ve skutečnosti mají opravdu hodně co říci o parku, Romech, o soužití ve veřejné sféře (nejde jen o prostory, ale i o ty instituce - ve škole, v dětském domově. Tam všude jsou Romové a bílí pospolu a nějak to patrně jde)

komunikace (politiků) s veřejností

- bytová politika – město schválilo novou, reagující na požadavky státu na zodpovědnost za sociální bydlení, veřejnosti je třeba to vysvětlovat, znát přesná data, včetně faktů o případném obchodu s chudobou
- bezpečnostní situace – městská policie situaci zná, má data, může srovnávat s jinými lokalitami ve městě, bylo by dobré tyto informace intenzivněji předávat veřejnosti, uskutečnit případné projednávání na téma bezpečnosti
- nastavení údržby a financování – obnovený park bude dražší na údržbu, už v tomto období je dobré přemýšlet o změně jejího nastavení (např. úklid v ranních hodinách, a také v sobotu a v neděli), částečná odborná údržba zeleně
- multi-kulti soužití – Romové jsou fakt, bez sociální práce a investic by to bylo horší, město má solidně nastavenou sociální politiku, podporuje komunitní práci v místě. Instituce také fungují – ta čtvrť sama o sobě je velmi slušná, je třeba o tom mluvit...

○ P2. mentální mapa

Obnova parku na Mírovém náměstí – příprava projektu

Mentální mapa nám pomůže znázornit obraz prostředí tak, jak ho vnímají jeho uživatelé.¹ V našem případě jsme použili letecký snímek – mapu parku na Mírovém náměstí a vyzvali jsme přítomné zájemce, aby v ní postupně označili konkrétní místa barevnými samolepkami. Každá barva symbolizovala pocity, které si lidé s tímto místem spojují.

Mentální mapa, veřejné projednání parku na Mírovém náměstí, Hodonín, 16.9.2020

Barvy a pocity:

růžová – nepříjemný

zelená – příjemný

oranžová – nebezpečí

žlutá – co by se mohlo zlepšit (nejde o pocit, ale spíše o vyjádření návrhu na vylepšení konkrétního místa)

interpretace:

Již při prvním zběžném pohledu je patrné, že barvy se vyskytují víceméně rovnoměrně v celém území. Neexistuje výrazně růžová (nepříjemná) nebo zelená (příjemná) zóna. Stejně tak je tomu i s oranžovou (nebezpečí) a žlutou (co by se mohlo zlepšit). Naopak je možné tvrdit, že pro někoho je konkrétní místo spojeno s pocitem nebezpečí a někomu je tam příjemně.

¹ viz. wikipedie, Mentální mapa, dostupné na: https://cs.wikipedia.org/wiki/Mentální_mapa

Při podrobnějším pohledu a zkoumání toho, co je na jednotlivých samolepkách napsáno, je možné vnímat, že růžová barva se stejně jako oranžová až na několik výjimek (střed s hřištěm a stromoví vpravo) vyskytuje zejména po obvodu parku. Důvodem jsou místa s velmi rozbitými chodníky a také lavičky umístěné víceméně v křoví. Ty jsou vnímány jako místa, kam chodí bezdomovci, opilci nebo narkomani obtěžující ostatní. Popisky na růžových samolepkách: napadení, 2 x popíjející feťáci, lavičky, vysoké křoví podélné, 2 x rozbité chodníky, 2 x odpadky, několik nečitelných...

Oranžové samolepky jsou popsány: auta, konfliktní divocí jednotlivci, bezdomovci na lavičkách, chodníky, křoví, schody, pořvávání lavičky, slovní napadání...

Zelené samolepky, znázorňující příjemné pocity, se vyskytují na území celého parku, ale při podrobnějším pohledu je zřejmé, že spíše v jeho vnitřní části. Popisky na zelených samolepkách jsou výmluvné: malý provoz, klid, oproti sídlišti – hezké, klidné, fotbal, kameny, celý příjemný, honím se s kámoši, prostor se stromy, stín, vzrostlé stromy, prolézačky, hřiště, běh, mlatový povrch, schovávačka...

Žluté, soustředěné zejména v pravé části mapy, obsahují návrhy zlepšení konkrétních míst. Popisky jsou následující: hlídání městskou nejenom státní policií, lavičky v parku pod stromy, záchod, voda na mytí, větší hřiště, vodní prvek, stín na hřišti, wc, altán, kameny, malá kavárna, chodit se psem, občerstvení, wc – dětský koutek...

Shrnutí:

Mentální mapa parku na Mírovém náměstí vytvořená během Týdne mobility přímo v parku, potvrzuje závěry řady dalších výstupů. Park je poměrně oblíben, využíván, lidé si s jeho obnovou spojují řadu pozitivních očekávání. Negativně vnímají především prostory po obvodu parku, kde jsou rozbité chodníky a lavičky na temných místech. Pocit nebezpečí lidé v parku spojují s přítomností bezdomovců či pijáků a se zkušeností napadení či konfliktu.

P3. anketa – shrnutí

Obnova parku na Mírovém náměstí – příprava projektu

Průběžnou aktivitou směřující k zapojení veřejnosti do přípravy architektonické soutěže byla anketa zaměřená na potřeby obyvatel. Anketa byla od 30. července do 30. listopadu umístěna na webových stránkách městského úřadu. V papírové verzi byla zveřejněna v srpnovém čísle Hodonínských listů.

Odpovědi veřejnosti získané za pomoci ankety nelze považovat za reprezentativní soubor náhledů na zkoumané téma. Do ankety se zapojí ten, kdo má o téma zájem, má k němu vztah. Limitem pro vyplnění může být i dostupnost a zvládnutí digitální komunikace. O tom svědčí malý počet (5) anketních lístků odevzdaných v papírové podobě.

Přesto lze považovat celkový počet odevzdaných lístků za uspokojivý. Stejně tak je možné vnímat i nabídku získaných odpovědí, které odpovídají informacím získaným dalšími postupy projektu.

anketní otázky

Navštěvujete park na Mírovém náměstí?

Pokud ano, můžete nám říci proč?

Pokud ne, můžete nám říci proč?

Co by se mělo v parku změnit po jeho rekonstrukci?

respondenti

- ke dni 30. 11. vyplnilo anketu celkem 142 lidí, z toho 5 v papírové a 137 v digitální podobě
- z nich: 54 mužů a 85 žen, tři z vyplňujících pohlaví neuvedli
- věkové kategorie:

1 - 18	2 lidé
18 - 30	29 lidí
31 - 45	70 lidí
46 - 60	31 lidí
61 - více	10 lidí
- kdo vyplnil anketu:
  - student, žák či pedagog přílehlé školy - 2
  - rodič malého dítěte - 26
  - pejskař - 1
  - obyvatel okolních domů - 53
  - senior chodící do parku - 1
  - ten, kdo si parkem krátí cestu - 34
  - jiná možnost - 25 (např. bydlí daleko, nebo bydlí blízko, ale do parku nechodí, nebo pro ně platí více variant)

návštěvnost parku

V této části představíme odpovědi na tři otevřené otázky, které byly v anketě položeny. Účelem těchto otevřených otázek bylo pokud možno zmapovat varietu všech možných témat a podnětů, které lidé s parkem a jeho obnovou spojují. Interpretace se proto soustředí na prezentaci co nejvíce témat a jejich souvislosti. Účastníci ankety mohli odpovídat zcela volně a proto se v jednotlivých odpovědích vyskytuje i více témat - to je důvodem, proč jsou pomyslné součty jejich výskytů vyšší než celkový počet účastníků ankety.

Během průběžného vyhodnocení ankety v září tohoto roku se ukázalo, že jsou respondenti ankety ve vztahu k parku a účasti v něm rozdělení přibližně na dvě stejně velké skupiny, přičemž v čase uzavření ankety se přesně vyrovnaly:

- 71 tvrdí, že park navštěvuje
- 71 tvrdí, že park nenavštěvuje

Nejčastější důvody, proč:

- navštěvovat park:
  - hra dětí, s dětmi, na hřišti - 39
  - průchod parkem - 19
  - místo k odpočinku a posezení - 16
  - procházky - 17
  - sbírání kaštanů - 5
  - jízda na kole - 4
  - běh - 3
  - park je krásné místo - 2
- nenavštěvovat park
  - přítomnost lidí, v jejichž společnosti se respondenti necítí bezpečně – někdo používá výrazu nepřizpůsobiví, někdo mluví explicitně o Romech, feťácích, pochybných skupinách apod. - 41
  - v parku není bezpečnost (nebyl uveden důvod proč) - 17
  - bezpečnost a s ní spojená neochota posílat děti do parku - 9
  - ostatní odpovědi se věnují zanedbanosti prostředí:
    - park je vnímán jako nevábný, bez bližší specifikace - 11
    - jsou v něm odpadky, špína, hluk - 13
    - špatné chodníky - 4
    - neudržovaná zeleň - 1
    - v parku není nic, co by lákalo k návštěvě - 8
    - nejsou tam vhodné podmínky pro běh - 1
  - respondent bydlí příliš daleko do parku a proto do něj nechodí - 6

Důvody, proč park nenavštěvovat, jsou vzájemně více provázané. V parku se lidem něco nelíbí, vzbuzuje to v nich obavy a proto tam nechodí, nebo nechtějí nechat chodit děti.

co by se mělo v parku změnit

- odpovědi na otázku „Co by se mělo v parku změnit?“ jsou vzájemně velmi provázané a odpovídají našim dalším zjištěním z jiných způsobů sběru dat – vše se víceméně točí kolem bezpečnosti a zanedbanosti parku:

- nejčastějším uvedeným požadavkem je zavedení nějakého systému dohledu, dozoru nad chováním návštěvníků parku (hlídač, vyšší angažmá městské policie, oplocení parku apod.) - 58
- s tímto tématem souvisí také návrh na umístění kamer - 11
- požadavek na čistotu a pořádek - 17
- omezení vstupu nevhodným návštěvníkům - 16
- nebo přímo zákaz: pro psy - 2, alkohol – 2, nepřízpůsobiví - 1
- psům by mělo být vyhrazeno konkrétní místo na venčení - 5
- povolení venčit v parku psy a vytvořit jim zde vhodné podmínky - 2
- dalším společným tématem je obnova a údržba prostředí parku:
  - nejčastěji je uveden požadavek na obnovu chodníků - 39
  - nový mobiliář (zejména lavičky a osvětlení) - 27
  - modernizaci dětského hřiště - 28
  - vodní prvek - 13
  - běžecký okruh - 4
- vedle těchto požadavků je zmiňováno také téma zeleně:
  - její obnova a údržba - 20
  - prosvětlení parku vykácením obvodových keřů - 16
- ostatní požadavky:
  - park by se měl stát místem pohody a kvalitního prostředí - 9
  - měl by nabídnout podmínky a zázemí pro další sportovní a komunitní aktivity (např. jízda na kolečkových bruslích, místo pro grilování, pétanque, divadlo a koncerty) - 11
  - případné umístění kvalitních sochařských děl a umění - 2
  - zónace parku podle různých věkových skupin návštěvníků - 4
  - vytvoření zázemí pro další aktivity (např. kavárna, sklad pomůcek pro herní aktivity) - 3
  - požadavek na přejmenování parku (na náměstí) - 2
  - požadavek na “navrácení historické podoby a slávy hodonínského centrálního parku a obnovy jírovcové aleje s cestou...” - 1
  - požadavek “Aby park vypadal jako park v okresním městě a ne jako sídlo feťáků...” - 1

shrnutí

Anketa, do které se zapojilo 142 účastníků, přinesla 2 hlavní témata spojená s názorem veřejnosti na budoucí obnovu parku na Mírovém náměstí.

Tím prvním je bezpečnost, tím druhým je údržba zeleně a prostředí v parku.

Oproti “špatné” pověsti, kterou má park v očích hodonínské veřejnosti (viz vstupní analýza), se téměř polovina účastníků ankety vyjádřila, že park pravidelně navštěvuje.

Vnímá zde především krásnou zeleň a možnost pro vyžití dětí. Lidé, kteří se vyjádřili, že park nenavštěvují, zdůrazňují, že se zde necítí bezpečně – zejména kvůli přítomnosti řady “nevhodných” návštěvníků. A že je park po mnoha stránkách zanedbaný.

Zajištění bezpečnosti skrze nastavení účinného dohledu a řádná údržba zeleně i mobiliáře jsou pak hlavními požadavky veřejnosti na případnou obnovu parku.

Výsledky ankety tak potvrzují řadu dalších výstupů, především vstupní analýzu, jednání s institucemi a veřejností i v rámci veřejného projednávání.